

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

1/2019

ročník/volume 29

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

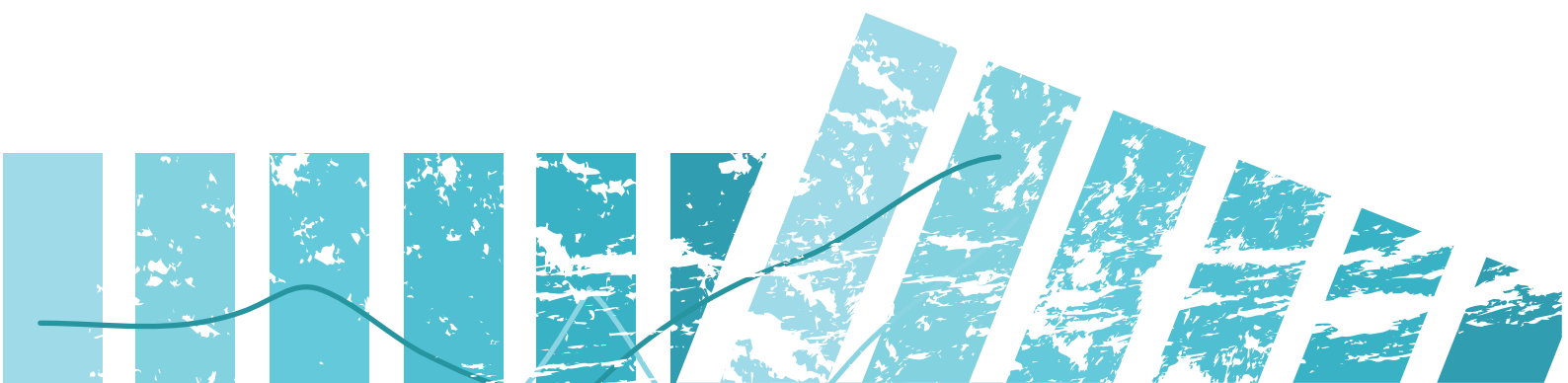
Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 5

Typ článku/Type of article: informácia/information

Strany/Pages: 58 – 60

Dátum vydania/Publication date: 15. január 2019/January 15, 2019



Informácia/Information

DGINS 2018 – EURÓPSKA CESTA SMEROM K DÔVERYHODNEJ INTELIGENTNEJ ŠTATISTIKE

DGINS 2018 – EUROPEAN WAY TOWARDS TO CREDIBLE INTELLIGENT STATISTICS

104. Konferencia predsedov národných štatistických úradov (Konferencia DGINS) sa konala 10. a 11. októbra 2018 v Bukurešti a jej nosnou témou bola „Európska cesta smerom k dôveryhodným inteligentným štatistikám“.

Konferencia DGINS sa koná pravidelne raz ročne a jej cieľom je diskutovať o témach týkajúcich sa štatistického programu, štatistických metód a postupov tvorby štatistiky Európskeho spoločenstva. Každoročne ju usporadúva iný členský štát a predseda štatistického úradu hostiteľskej krajiny konferencii predsedá.

História Konferencie DGINS siaha do roku 1953, keď sa divízia štatistiky Európskeho spoločenstva uhlia a ocele rozhodla posilniť koordináciu s národnými štatistickými inštitúciami (NŠI) zriadením prvej pracovnej skupiny zloženej z ich predsedov. Stretnutie pracovnej skupiny sa konalo 15. júla 1953 v Luxemburgu, v ústredí divízie štatistiky, kde sa prerokovala správa divízie štatistiky o jej úlohách v rámci Vysokého úradu (The High Authority)¹ a otázky, ktoré si vyžadovali spoluprácu v oblasti cien, zásob, rozpočtov domácností, podnikania a obchodu. Prvého stretnutia sa zúčastnili štyria predsedovia NŠI Belgicka, Talianska, Holandska, Luxemburska a zástupca Francúzskeho štatistického úradu a Federálneho štatistického úradu Nemecka.

28. a 29. mája 1956 sa uskutočnilo prvé stretnutie predsedov NŠI mimo Luxemburgu, a to v Paríži, na pozvanie predsedu Francúzskeho štatistického úradu (INSEE). Táto skutočnosť vytvorila precedens pre pravidelné každoročné stretnutia vždy v jednom z členských štátov počínajúc rokom 1957, keď sa v Haagu po prvýkrát diskutovalo o štatistickej integrácii Spoločenstva.

Na začiatku šesťdesiatych rokov existovali v oblasti štatistiky medzi jednotlivými členskými krajinami významné rozdiely, či už z pohľadu administratívnej organizácie štatistických úradov, alebo z pohľadu kvality štatistickej produkcie. Keďže štatistické úrady mali záujem posilniť spoluprácu, v máji 1962 sa stretnutie predsedov NŠI oficiálne stalo Konferenciou predsedov národných štatistických úradov (DGINS) s cieľom vymieňať si myšlienky súvisiace so stratégiou a prioritami.

Počas Konferencie v septembri 1963 bol po prvýkrát prezentovaný dokument „Harmonizácia národných účtov Šiestich“ a v roku 1968 bolo odsúhlasené rozhodnutie o Európskom systéme integrovaných ekonomických účtov (ESA) – prvá edícia.

Na konferencii v Dubline v máji 1974 bol prijatý viacročný program sociálnych štatistík a do programu bola zaradená štatistika energetiky. V roku 1984 po prvýkrát prebiehala detailná diskusia o harmonizácii štatistiky Spoločenstva. Konferencie v Palerme (2001) a Madride (2002) priniesli nový pohľad na konštrukciu

¹ Vysoký úrad bol výkonným orgánom bývalého Európskeho spoločenstva uhlia a ocele (ESUO). Bol založený v roku 1951 a rozpustený v roku 1967, kedy bol zlúčený s Európskou komisiou.

Európskeho štatistického systému a konferencia v Madride sa venovala aj téme strategického plánovania z pohľadu rozšírenia.

Jednou z najvýznamnejších Konferencií DGINS bola 92. konferencia „Aby systém fungoval“ organizovaná v septembri 2006, na ktorej sa diskutovalo o takých témach ako, napríklad kľúčové faktory pri zvyšovaní efektívnosti v rámci Európskeho štatistického systému (EŠS), plánovanie a optimálne použitie zdrojov v štatistike, vzdelávanie štatistikov, aby boli schopní v budúcnosti poskytovať lepšie služby, posilnenie dôveryhodnosti EŠS. Počas Konferencie bol organizovaný aj okrúhly stôl „Výhľad do budúcnosti“, počas ktorého boli diskutované témy, ako napr. Kódex postupov pre Európsku štatistiku, inštitucionálna štruktúra EŠS a spolupráca s inými organizáciami a pod.

Tohtoročná Konferencia DGINS v Bukurešti bola zameraná na úlohu oficiálnej štatistiky v prevažne digitálnej spoločnosti, na veľké údaje (Big Data) a na tému „Nové príležitosti pre štatistiku a produkčné modely súvisiace s digitalizáciou spoločnosti a Big Data“, na nový trend, ktorý pretvára spôsob, akým premýšľame o našom svete.

Naša spoločnosť je čoraz dynamickejšia vďaka všadeprítomným digitálnym technológiám a procesom tzv. datafikácie, čo je moderný technologický trend, ktorý premieňa mnohé aspekty nášho života na počítačové dáta a transformuje tieto informácie na novú formu hodnoty. Množstvo údajov sa neustále zvyšuje, najväčšou výzvou 21. storočia je spracovanie a analýza týchto údajov tak, aby sa stali poznatkami. Táto výzva by sa aj pre štatistikov mala zmeniť na príležitosť. Nové zdroje údajov predstavujú jedinečnú príležitosť na vytvorenie nových a zlepšenie existujúcich štatistík v rámci kolektívnej spolupráce. Tvorba politik založená na faktoch si vyžaduje dôveryhodnú štatistiku založenú na princípoch oficiálnej štatistiky, ktoré sú vymedzené v Kódexe postupov pre Európsku štatistiku, čo znamená, že v celom procese má mimoriadny význam udržanie vysokej kvality a spoľahlivej metodiky. V tejto súvislosti sa musia aj naše organizácie čo najrýchlejšie prispôbiť novým technológiám a stať sa flexibilnejšie.

Konferencia bola rozdelená do troch tematických celkov, ktoré tvorili základ tohtoročných diskusií – Big Data a oficiálna štatistika: súčasný stav, Big Data a paradigmy riadenia a Európska cesta k dôveryhodnej inteligentnej štatistike.

Prvý tematický okruh, Big Data a oficiálna štatistika: súčasný stav, bol zameraný na strategický rozvoj na Európskej a aj svetovej úrovni. V rámci prezentácií a diskusií sa hovorilo napríklad o dosiahnutých výsledkoch a perspektívach budúcej práce ESSnet projektu Big Data v rámci EŠS, do ktorého druhej fázy sa zapojil aj Štatistický úrad SR, boli prezentované skúsenosti s technikami web scraping-u v oblasti cenovej štatistiky a štatistiky z oblasti informačno-komunikačných technológií, skúsenosti s integráciou údajov zo sietí mobilných telekomunikačných operátorov do produkcie štatistiky a tiež o možnom využití online údajov z registračných pokladní.

Druhý tematický okruh, Big Data a paradigmy riadenia, bol zameraný na nové produkčné modely pre oficiálnu štatistiku a nové modely spolupráce. Príkladom môže byť spolupráca Eurostatu a Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania (CEDEFOP) v oblasti štatistiky voľných pracovných miest, kde dátovým zdrojom je internet. Predmetom diskusií bola aj ochrana súkromia. Často sa skloňoval pojem „ochrana súkromia už v štádiu návrhu (Privacy by design)“ čo nie

je nič iné ako ochrana údajov prostredníctvom návrhu technológie. Za tým všetkým je myšlienka, že ochrana údajov v procesoch ich spracovania sa najlepšie zabezpečí, keď je už integrovaná v technológii pri jej vytváraní.

Tretí tematický okruh bol zameraný na tvorbu dôveryhodnej inteligentnej štatistiky pre zajtrajšok, na nevyhnutnosť prijať nové štandardy, ktoré pomôžu zabezpečiť interoperabilitu medzi rôznymi dátovými systémami a dodržiavanie etických, právnych, transparentných a kvalitatívnych princípov.

Záver konferencie bol venovaný prerokovaniu textu "Bukureštského memoranda o oficiálnej štatistike v datafikovanej spoločnosti (dôveryhodné inteligentné štatistiky)", ktorý prijali predsedovia štatistických úradov počas rokovania Výboru pre Európsky štatistický systém (ESSC), ktoré sa konalo po Konferencii DGINS, 12. októbra 2018.

Bukureštské memorandum ide v šľapajach Scheveningenského memoranda z roku 2013 „O veľkých údajoch (Big Data) a oficiálnej štatistike“. Toto memorandum znamenalo začiatok koordinovaného skúmania použitia „Big Data“ v oficiálnej štatistike v rámci Európskeho štatistického systému. Memorandum z Bukurešti ocenilo dosiahnuté výsledky a stanovilo priority ďalšieho rozvoja európskeho štatistického systému v dátovej spoločnosti zameranej na dôveryhodnú inteligentnú štatistiku.

Ing. HELENA GLASER-OPITZOVÁ

Autorka je generálnou riaditeľkou Sekcie všeobecnej metodiky a registrov Štatistického úradu SR.